

GRENZÜBERSCHREITENDE TARIFREGELUNGEN UND ENTWICKLUNG DER ARBEITSBEZIEHUNGEN IM BAUGEWERBE UND IN DER LANDWIRTSCHAFT

PONADREGIONALNE REGULACJE UKŁADÓW ZBIOROWYCH ORAZ ROZWÓJ STOSUNKÓW PRACY W BRAN Y BUDOWLANEJ I ROLNICTWIE

1 Einleitung	4
2 Die Gesamtinitiative.	6
3 Projektbeschreibung	8
4 Die Workshops - Themen und Regionen	12
5 Stellungnahmen der Gewerkschaften	18
6 Zusammenfassung der wichtigsten Ergebnisse	32
7 Weitere Informationsquellen	36

1 Wprowadzenie	5
2 Wspólna inicjatywa	7
3 Opis projektu	9
4 Warsztaty - tematy i regiony	13
5 Opinie związków zawodowych	19
6 Podsumowanie najważniejszych wyników	33
7 Dalsze informacje	37

Vorliegende Broschüre bietet eine Zusammenfassung des Projektes „Grenzüberschreitende Tarifregelungen und Entwicklung der Arbeitsbeziehungen im Baugewerbe und in der Landwirtschaft Polens“, welches vom 1. Juni 2003 bis zum 30.4.2005 von der Industriegewerkschaft Bauen - Agrar - Umwelt mit weiteren Partnern durchgeführt wurde. Das Projekt war Teil einer größeren Initiative der Sozialpartner, des Deutschen Gewerkschaftsbundes (DGB) mit seinen Einzelgewerkschaften, des Bundesverbandes der deutschen Arbeitgeberverbände (BDA) und des Bundesministeriums für Wirtschaft und Arbeit (BMWA).

Notwendig geworden waren die Projekte, da die Teilnehmer der Initiative frühzeitig erkannten, dass es bei der EU-Osterweiterung Anpassungsprobleme im Bereich der Arbeitsbeziehungen und des Sozialen Dialoges geben würde. Die Entwicklung gab den Initiatoren recht. Mittlerweile stehen immer mehr Menschen dem Erweiterungsprozess kritisch gegenüber. Zweifellos gibt es in diesem Prozess Verlierer. Zu dieser Gruppe gehören die Beschäftigten in der Landwirtschaft und dem Bauwesen in Deutschland, aber auch in Mitteleuropa. Zahlreiche Bauarbeiter werden arbeitslos, und in vielen Regionen arbeiten die Bauleute heute unter dem Tariflohn. Schwarzarbeit und illegale Beschäftigung gehören zum Alltag auf den Baustellen - mittlerweile nicht nur in Deutschland. Eine Ursache dieser Entwicklung ist das nicht mehr so reibungslos funktionierende Beziehungsgeflecht des Sozialen Dialoges. Die Fähigkeit der Sozialpartner, Vereinbarungen zu treffen und sie auch in den Betrieben durchzusetzen, ist immer geringer geworden.

Andererseits gehören die Sozialpartner trotz ihrer derzeitigen strukturellen Schwächen zu den wichtigen Akteuren, die einen sozialen und wirtschaftlichen Zusammenhalt Europas voranbringen können. Sie besitzen entsprechende Kompetenzen und verfügen über die Strukturen, in denen politische, wirtschaftliche und soziale Vorstellungen transportiert werden. Aufgrund ihrer sozialen Mächtigkeit in Europa sind sie in der Lage Einfluss auszuüben.

Mit einem EU-Beitritt der mitteleuropäischen Länder zum 1. Mai 2004 wurde ein wichtiger Schritt vollzogen. Die Einheit Europas muss nun mit Leben erfüllt werden. Die Angleichung der Lebensverhältnisse ist dabei ein wichtiges Ziel. Der Soziale Dialog zwischen den Sozialpartnern ist für die Regelung und Stabilisierung der Lebensverhältnisse unerlässlich. Die Komplexität des Vorhabens „Gemeinsames Europa“ erfordert dabei einen langen Atem und viele Aktivitäten. Mit den Projekten aus dem vom BMWA geförderten „Sozialen Dialog“ wurde ein wichtiger Beitrag dazu geleistet.

Mit dieser Broschüre wollen wir einen Einblick in die Arbeit des Projektes geben und darstellen, welche Themen in den Regionen behandelt wurden und wie verantwortliche Vertreter der Partner die Arbeit im Projekt beurteilen. Die Broschüre soll in Deutschland und Polen verbreitet werden und zur weiteren Kooperationen anregen.

Broszura ta jest podsumowaniem projektu „Ponadregionalne regulacje układów zbiorowych oraz rozwój stosunków pracy w branżach i budowlanej i rolnictwie w Polsce” przeprowadzonego przez Związek Zawodowy Pracowników Budownictwa, Rolnictwa i Ochrony środowiska (IG BAU) wraz z partnerami w okresie od 1. czerwca 2003 do 30. kwietnia 2005. Projekt był częścią inicjatywy partnerów społecznych: Zrzeszenia Niemieckich Związków Zawodowych (Deutscher Gewerkschaftsbund - DGB) z jego poszczególnymi związkami zawodowymi, Federalnego Stowarzyszenia Niemieckich Związków Pracodawców (Bundesverband der deutschen Arbeitgeberverbände - BDA) oraz Federalnego Ministerstwa Gospodarki i Pracy (BMWA).

Projekty były nieodzowne, bowiem uczestnicy inicjatywy wcześniej nie dostrzegli, że przy rozszerzeniu UE wystąpią problemy dostosowawcze w obszarze stosunków pracy i dialogu społecznego. Rozwój wydarzeń przyznał inicjatorom rację. Dziś wiele osób odnosi się krytycznie do rozszerzenia. Niewielu natomiast okazało się przegranymi tego procesu. Do tej grupy należą zatrudnieni w rolnictwie i branżach i budowlanej w Niemczech, ale także w Europie środkowej. Robotnicy budowlani tracą pracę: dzisiaj w wielu regionach budowlancy pracują poniżej płacy taryfowej. Praca na czarno i nielegalne zatrudnienie należą do codzienności na budowach w miastach nie tylko w Niemczech. Jedną z przyczyn tej sytuacji jest brak niezakłóconego dialogu społecznego. Zdecydowanie zmalała zdolność partnerów społecznych do zawierania ugody i wdrażania wypracowanych postanowień w zakładach.

Z drugiej strony partnerzy społeczni należą, pomimo ich tymczasowych słabości strukturalnych, do najważniejszych aktorów, którzy mogą przyczynić się do dalszej integracji Europy. Posiadają oni kompetencje i dysponują strukturami, w których odzwierciedlają się polityczne, gospodarcze i społeczne wyobrażenia. Dzięki społecznej sile są w stanie wpływać na polityczne decyzje w Europie.

Wraz z przystąpieniem krajów Europy środkowo-Wschodniej 1. maja 2004 dokonano ważnego kroku. Jedną Europę musi stać się rzeczywistością. Dla osiągnięcia tego celu ważną jest wyrównanie warunków życia. Dialog społeczny jest niezbędnym elementem dla uregulowania i stabilizacji warunków życia. Realizacja złozonego planu „wspólnej Europy” wymaga czasu i wielu działań. Projekty w ramach finansowanego przez BMWA „Dialogu społecznego” przyczyniły się do jego realizacji.

W tej broszurze chcemy przedstawić pracę nad projektem oraz tematy poruszone na seminariach w poszczególnych regionach (rozdział 4). W rozdziale 5 możemy znaleźć przeczytane słowa przedstawicieli partnerów o projekcie i jak postrzegają oni tę pracę. Broszura będzie rozprowadzana w Niemczech i w Polsce i ma zachęcać do dalszej współpracy.

GEWERKSCHAFTSPROJEKTE ZUR FÖRDERUNG DES SOZIALEN DIALOGS MIT DEN SOZIALPARTNERN AUS DEN EU-BEITRITTSSTAATEN 2004/2005 *

Von 2003 bis Juni 2005 führten der DGB und seine Mitgliedsgewerkschaften eine Reihe von Projekten in Zusammenarbeit mit den Gewerkschaften der neuen EU-Mitgliedstaaten durch. Die von der Bundesregierung bereitgestellten Finanzmittel, insgesamt 5,8 Mio. €, gingen zu gleichen Teilen an die deutschen Arbeitgeberorganisationen und Gewerkschaften. Ziel war die Förderung von unterschiedlichen Kompetenzen zur Durchführung von Tarifverhandlungen, zur besseren Umsetzung sozialer Regelungen, insbesondere auf betrieblicher Ebene, sowie zur Strukturanpassung grenznaher Wirtschaftsräume. Die 12 geförderten gewerkschaftlichen Projekte konnten drei Schwerpunkten zugeordnet werden:

In der Unterstützung autonomer Tarifverhandlungen hat sich gezeigt, dass Erwartungen an schnelle Resultate nicht erfüllt werden können. Dies zeigen sowohl die branchenspezifischen Aktivitäten (Schienenverkehr, Gesundheitswesen) als auch die Erfahrungen mit der Unterstützung zum Aufbau der Grundvoraussetzungen (Tarifdaten und Tarifsystematik, Verhandlungskompetenz, organisatorische Strukturen, strategische Planung). Der Erfolg wird damit nicht geschmälert, da es durchweg gelungen ist, Vertrauen in diese, von staatlicher Politik unabhängige, Handlungsebene zu schaffen. Die Zusammenarbeit mit der Arbeitgeberseite war bisher eher informell und sporadisch. Eine Weiterführung dieser Aktivitäten sollte beide Sozialpartner möglichst schon im Projektansatz gemeinsam einbinden.

Bei den betriebsbezogenen Projekten, die sich insbesondere um Verbesserungen im Gesundheitsschutz am Arbeitsplatz bemühen, lassen sich zwei Ergebnisse erkennen. Der gewählte Ansatz in den Sektoren Chemieindustrie und Metallverarbeitung hat in den Betrieben gut funktioniert und alle beteiligten Akteure, Arbeitsschutzbeauftragte, Betriebsleitung und Betriebsräte bzw. Betriebsgewerkschaften in eine konstruktive Zusammenarbeit einbinden können. Die Betriebsbeispiele haben Signalwirkung nach außen bekommen. Andere Unternehmen der Branche zeigen nun Interesse mit einzusteigen. Diese Möglichkeit der Übertragung und der weiteren Verbreitung sollte unbedingt genutzt werden.

Die Projektaktivitäten in den Grenzregionen sind durchweg äußerst erfolgreich. Mit ihren Beratungs- und Informationsaktivitäten sowie dem Aufbau gemeinsamer Arbeitsforen und Netzwerke tragen sie zu einer stabilen Entwicklung in den Grenzregionen bei. Sie liefern wichtige Erkenntnisse, wie wir bestmöglich die neuen Mitgliedstaaten integrieren können und welche Probleme praktisch im Rahmen der Dienstleistungsfreiheit und auf Grund der Mobilität von Arbeitnehmerinnen und Arbeitnehmern (auch unter den Bedingungen der Beschränkungen der Arbeitnehmerfreizügigkeit) auf uns zukommen werden. DGB und BDA setzen sich gemeinsam für eine zweite Phase der Förderung ab Juli 2005 gegenüber der Bundesregierung ein.

Das von der IG BAU durchgeführte Projekt war dem ersten Schwerpunkt (Unterstützung autonomer Tarifverhandlungen) zugeordnet.

* Auszugsweise entnommen aus: DGB Bundesvorstand, Gewerkschaftsprojekte zur Förderung des sozialen Dialogs mit den Sozialpartnern aus den EU-Beitrittsstaaten 2004/2005, S.5f, Berlin 2004

PROJEKTY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH DOTYCZĄCE WSPIERANIA
DIALOGU SPOŁECZNEGO Z PARTNERAMI SPOŁECZNYMI Z NOWYCH
PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UE 2004/2005 *

Od 2003 do czerwca 2005 DGB wraz z należącymi do niego związkami przeprowadziło szereg projektów we współpracy ze związkami zawodowymi nowych państw członkowskich UE. Rodziki finansowe postawione do dyspozycji przez rząd federalny, w sumie 5,8 mln €, zostały równo podzielone pomiędzy niemieckie organizacje pracodawców i związki zawodowe. Celem było wspieranie różnorodnych umiejętności przydatnych przy prowadzeniu negocjacji układów zbiorowych, lepszym wdrażaniu regulacji socjalnych, szczególnie na poziomie zakładu, a także przy dostosowaniach strukturalnych przygranicznych obszarów gospodarczych. 12 przeprowadzonych związkowych projektów można przyporządkować trzem następującym priorytetom:

Przy wspieraniu autonomicznych negocjacji układów zbiorowych okazało się, że oczekiwania szybkich wyników nie mogły być spełnione. Pokazują to zarówno działania specyficzne, branżowe (transport kolejowy, służba zdrowia) jak i do wiadzenia wspierania wypracowywania warunków podstawowych (dane taryfowe i systematyka, kompetencje negocjacyjne, struktury organizacyjne, planowanie strategiczne). Nie pomniejsza to sukcesu, bowiem bezspornie udało się zbudować zaufanie na tej niezależnej od polityki państwowej płaszczyźnie negocjacyjnej. Współpraca ze stronami pracodawców była jak do tej pory nieformalna i sporadyczna. Dalsza współpraca w tych działaniach powinna wiązać partnerów socjalnych już na etapie planowania projektu.

Przy skierowanych do zakładów projektach, które miały na celu przede wszystkim poprawę ochrony zdrowia w miejscu pracy, można wyróżnić dwa wyniki. Projekt w sektorach przemysłu chemicznego i obróbki metalu funkcjonował dobrze i udało się włączyć wszystkich zaangażowanych, osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo pracy, kierownictwo zakładu i rad zakładowe i zakładowe związki zawodowe do konstruktywnej współpracy. Zakłady otrzymały sygnały z zewnątrz: inne przedsiębiorstwa z branży wykazują zainteresowanie przyjęciem projektu. Możliwość przeniesienia już wypracowanych rozwiązań i dalszego rozprzestrzeniania projektu powinna być koniecznie wykorzystana.

Projekty w regionach przygranicznych zostały uwieńczone sukcesem. Przyczyniają się one do stabilnego rozwoju regionów przygranicznych dzięki działaniom doradczym i informacyjnym oraz budowie wspólnych forum i sieci pracy. Dostarczają także informacji jak najlepiej można zintegrować nowe państwa członkowskie oraz z którymi problemami wynikają z swobody wiadczenia usług i swobody przemieszczania się pracowników (takie w warunkach ograniczone) będziemy musieli się zmierzyć. DGB i BDA interweniują w rzędzie federalnym w sprawie drugiej fazy pomocy od lipca 2005.

Przeprowadzony przez IG BAU projekt był podporządkowany priorytetowi wspierania autonomicznych negocjacji układów zbiorowych.

* Streszczenie na podstawie: DGB Bundesvorstand, Gewerkschaftsprojekte zur Förderung des sozialen Dialogs mit den Sozialpartnern aus den EU-Beitrittsstaaten 2004/2005, S5f, Berlin 2004. (Zarząd Federalny DGB, Projekty związków zawodowych dotyczące wspierania dialogu społecznego z partnerami społecznymi z nowych krajów członkowskich UE 2004/2005)

„GRENZÜBERSCHREITENDE TARIFREGELUNGEN UND ENTWICKLUNG DER ARBEITSBEZIEHUNGEN IM BAUGEWERBE UND IN DER LANDWIRTSCHAFT POLENS“

Projektziel

Mit dem Projekt sollte die Organisationsfähigkeit der Gewerkschaften in den Bereichen Bauwesen und Landwirtschaft gestärkt werden. Ziel war es, in zwei Modellregionen Prozesse zu initiieren, die ein effektiveres Zusammenwirken regionaler und zentraler Gewerkschaftsorganisationen ermöglichen und die Kooperationsfähigkeit der Gewerkschaften untereinander verbessern. Neben der Anpassung an strukturelle Gegebenheiten ging es um die Erweiterung der Handlungskompetenzen der Teilnehmer dieses Projektes.

Durch eine intensive Zusammenarbeit der IG BAU mit den Partnern in Polen sollte ein Zusammenwachsen der Gewerkschaften erreicht werden. Mit dem Know-how-Transfer für sektorale, unternehmensübergreifende Tarifverhandlungen war ein konkreter Einstieg in den Sozialen Dialog und betriebsübergreifende Kollektivvereinbarungen in den beteiligten Branchen angestrebt.

Projektpartner

Das Projekt wurde von der Industriegewerkschaft Bauen - Agrar - Umwelt, Bundesvorstand (IG BAU)/Deutschland verantwortlich durchgeführt. Partner waren die polnischen Gewerkschaften

- NSZZ Solidarność, Sekretariat Bau, Holz
- OPZZ Budowlani
- Związek Zawodowy Procowników Rolnictwa w RP, Zarząd Główny (ZZPR)

Die Projektleitung wurde vom PECO-Institut e.V. übernommen.

Methode

Im Projekt waren zwei strukturelle Probleme begründet.

- Die branchenübergreifende Arbeitsweise zwischen dem agrarischen Sektor und dem Bauwesen mit seinen verschiedenen Branchen.
- Die Koordination von Regionalität und Zentralität insbesondere vor dem Hintergrund interkultureller Unterschiede zwischen Polen und Deutschland.

Als weiterer Faktor kam noch die unterschiedliche politische Ausrichtung der Gewerkschaften hinzu.

Zur Vermeidung von Schiefen arbeitete das Projekt auf zwei Ebenen, einer zentralen und einer regionalen Ebene. Während auf der zentralen Ebene im Rahmen von Steuerungsgesprächen und inhaltlichen Workshops der Handlungsrahmen abgesteckt wurde, erfolgte auf regionaler Ebene die Entwicklung konkreter grenzüberschreitender Aktivitäten. In Seminaren wurden dazu der inhaltliche Input

„PONADREGIONALNE REGULACJE UKŁADÓW ZBIOROWYCH ORAZ ROZWÓJ STOSUNKÓW PRACY W BRAN Y BUDOWLANEJ I ROLNICTWIE W POLSCE”

Cel projektu

Celem projektu było wzmocnienie zdolności organizacyjnych związków zawodowych w bran y budowlanej i rolnictwie oraz zainicjowanie w dwóch modelowych regionach procesów, które umożliwi efektywniejszą współpracę regionalnych i centralnych organizacji związkowych oraz zapoczątkują współpracę między związkami zawodowymi. Poza dopasowaniem strukturalnym chodziło także o rozszerzenie kompetencji negocjacyjnych uczestników projektu.

Poprzez intensywną współpracę IG BAU z polskimi partnerami miała zostać osiągnięta lepsza integracja związków zawodowych. Dzięki transferowi wiedzy dotyczącej sektorowych i ponadzakładowych negocjacji układów zbiorowych doprowadzono do konkretnego zaangażowania w dialog społeczny i ponadzakładowe umowy zbiorowe w zaangażowanych branżach.

Partnerzy

Projekt realizowany był przez Związek Zawodowy Pracowników Budownictwa, Rolnictwa i Ochrony środowiska (IG BAU). Partnerami były polskie organizacje związkowe:

- NSZZ Solidarność, Sekretariat Budownictwa i Przemysłu Drzewnego.
- OPZZ Budowlani.
- Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w RP, Zarząd Główny (ZZPR).

Prowadzenie projektu przejęła PECO-Insitut e.V.

Metoda

Podczas pracy nad projektem zaobserwowano dwa problemowe obszary.

- Ponadbranowy sposób współpracy pomiędzy sektorem rolnym oraz branżą budowlaną i jej pokrewnymi.
- Koordynacja regionalizacji i centralizacji, zwłaszcza na tle różnic międzykulturowych między Polską a Niemcami.

Jako kolejny czynnik doszły także różnice polityczne cele organizacji związkowych.

Aby uniknąć kryzysu podczas projektu pracowano na dwóch płaszczyznach: centralnej i regionalnej. Podczas, gdy na poziomie centralnym w ramach rozmów grupy sterującej i merytorycznych warsztatów omawiano ramy negocjacyjne, na poziomie regionalnym rozwijano konkretne ponadgraniczne działania. W czasie seminariów wyjątkowo także wkład merytoryczny i motywy rodzaje współpracy. Odbyły się one w regionie Pomorza (Szczecin), Wielkopolski (Poznań) i Dolnego Śląska (Opole i Wrocław).

und die möglichen gemeinsamen Kooperationsbeziehungen geklärt. Dazu fanden mehrere Workshops in den Regionen Pommern (Stettin), Großpolen (Posen) und Schlesien (Oppeln und Breslau) statt.

Projek tinhalte

Sowohl in der Steuerungsgruppe als auch im ersten zentralen Workshop wurden folgende inhaltliche Schwerpunkte festgelegt:

- Jugendarbeit und Mitgliederentwicklung
- Tarifverhandlungen und Verhandlungsführung
- Modernisierung der Gewerkschaftsarbeit

Die Workshops waren so angelegt, dass sie möglichst viel inhaltlichen Spielraum und Zeit zur Diskussion ließen. Häufige Gruppenarbeit ermöglichte einen intensiven Austausch und zeigte Ansätze zum gemeinsamen Handeln auf.

Regionale Bezüge

Es bildeten sich folgende regionale Kooperationsansätze heraus:

- Posen - Brandenburg
- Stettin - Vorpommern
- Sachsen - Schlesien

In allen Regionen wurden Workshops zu den o.g. Themen durchgeführt. Im folgenden Kapitel ist jeweils ein Inhalt für eine Region dargestellt.

Die wichtigen Inhalte und die erzielten Ergebnisse sind in einem Informationsbericht (in polnischer und in deutscher Sprache) zusammengefasst worden und sind über unsere Website www.peco-ev.de zugänglich.

Tre projektu

Zarówno w ramach grupy sterującej, jak i pierwszego centralnego warsztatu uzgodniono następujące priorytety dotyczące tematów:

- Praca z młodzieżą i zwiększanie liczby członków.
- Negocjacje zbiorowych układów pracy i ich prowadzenie.
- Modernizacja pracy związków zawodowych.

Warsztaty były tak prowadzone, by jak najwięcej czasu pozostało na dyskusję. Często praca w grupach umożliwiała intensywną wymianę opinii i była impulsem do wspólnego działania.

Powiązania regionalne

Ukształtowały się następujące formy współpracy:

- Poznań - Brandenburgia
- Szczecin - Pomorze Przednie
- Łódź - Saksonia

We wszystkich regionach przeprowadzono warsztaty na wyżej wymienione tematy. W następnym rozdziale przedstawiono także dorazowo treść warsztatu, który odbył się w danym regionie.

Najważniejsze w tym projekcie i osi główne wyniki zebrano w formie raportu informacyjnego (w polskiej i niemieckiej wersji), który jest dostępny na naszej stronie internetowej: www.peco-ev.de.

REGION POMMERN UND STETTIN THEMA: JUGEND UND ÖFFENTLICHKEITSARBEIT

„So war das früher mal bei uns, seit der Wende ist das bei uns alles nicht mehr möglich“. So kommentierten polnische Teilnehmerinnen und Teilnehmer im Seminar einen Film, der von der Arbeit und von Veranstaltungen junger Gewerkschafter der IG BAU berichtete. Denn seit die Gewerkschaften in Polen durch den massiven Strukturwandel unter Druck geraten sind, mangelt es an gewerkschaftlicher Jugendarbeit.

Nach Aussagen der polnischen Teilnehmer werden in den Betrieben kaum noch junge Menschen eingestellt. Bei den wenigen Jugendlichen im Betrieb ist das Interesse an gewerkschaftlicher Arbeit gering. Andererseits können die Gewerkschaften den Jugendlichen nur sehr wenige Angebote unterbreiten.

Ähnlich verhält es sich im Bereich der Mitgliederwerbung. Für Gewerkschaften, die ihren Schwerpunkt im Betrieb haben, gibt es nur wenige Möglichkeiten, neue Mitgliederpotenziale zu erschließen. Bei Personalabbau und geringer Neueinstellungsquote gibt es nur begrenzte Werbepotenziale. Die Organisation von neuen Mitgliedern auf überbetrieblicher Ebene - um in nicht organisierten Betrieben Fuß zu fassen - ist noch nicht entwickelt und stößt auf gedankliche Schwierigkeiten und organisatorische Hürden, die es zu überwinden gilt. Das von der IG BAU vorgestellte Werbekonzept fand bei den Teilnehmern daher großes Interesse.

Insgesamt wurde festgestellt, dass die Angebote der beteiligten Gewerkschaften in Polen nicht zielgruppengerecht präsentabel sind. Das heißt, es liegt kein ausreichend aufbereitetes Werbematerial vor, und es mangelt an geeigneten Werbekonzepten. Mit der Einrichtung einer landesweit tätigen Werbergruppe hat die Gewerkschaft Solidarno begonnen, dem Problem des Mitgliederschwundes entgegen zu wirken. In allen Workshops wurde bekräftigt, dass im Werbebereich ein großes Handlungsdefizit liegt.

Ideen aus den Seminaren für eine gemeinsame Zukunft

Von den Teilnehmerinnen und Teilnehmern wurde eine weitere Zusammenarbeit gewünscht. Neben der Fortführung des Austausches an Inhalten, Erfahrungen und Meinungen wurden folgende konkrete Initiativen genannt:

- Es sollen Angebote für Jugendliche in Polen entwickelt werden
- Die Begegnung und der Austausch von jungen Gewerkschaftern soll die Organisationen zusammenführen und das Lernen voneinander fördern
- Ein wichtiges Angebot polnischer Gewerkschaften an die Jugendlichen können Vermittlungsaktivitäten und Hilfestellungen bei der Suche nach Ausbildungs- und Praktikumsplätzen sowie nach Arbeitsplätzen sein.
- Die Gewerkschaften müssen Kontakte zu den Berufsschulen aufnehmen, damit sie dort bekannter werden.

REGION POMORZA I SZCZECINA

TEMAT: MŁODZIEŻ I PRACA SPOŁECZNA

„U nas tak kiedy było po zmianie stroju nie jest to już mo liwe” tak polscy uczestnicy komentowali podczas seminarium film, który przedstawiał pracę i spotkania młodych związkowców IG BAU. Odkryli, że młodzi zawodowcy w Polsce przez transformację gospodarki znalazli się w trudnej sytuacji, brak jest młodych chętnych do pracy związkowej.

Według wypowiedzi polskich uczestników, w zakładach pracy prawie nie zatrudniają młodych ludzi. Wśród nielicznych młodych pracowników zainteresowanie pracą związkową jest niewielkie. Z drugiej strony młodzi zawodowcy nie mogą wiele zaoferować młodym.

Podobnie jest w dziedzinie werbowania nowych członków. Dla związków zawodowych, które działają przede wszystkim w zakładach, istnieje niewiele możliwości pozyskiwania nowych członków. Przy redukcji personelu i niskiej liczbie nowych zatrudnień potencjał jest ograniczony. Organizowanie nowych członków na płaszczyźnie ponadzakładowej tak aby zaznaczył swoją obecność w zakładach, gdzie nie ma jeszcze związków nie jest rozwinięte i napotyka na mentalne i organizacyjne przeszkody, które trzeba pokonać. Przedstawiona przez IG BAU koncepcja werbowania spotkała się z wielkim zainteresowaniem ze strony uczestników.

W sumie stwierdzono, że oferta polskich związków zawodowych nie jest atrakcyjna. To znaczy: brak jest wyczerpującego materiału reklamowego i odpowiednich koncepcji pozyskiwania nowych członków. Tworząc grupy zajmujące się werbowaniem na terenie całego kraju Solidarność zaczęła przeciwdziałać zmniejszając się liczbę członków. Na wszystkich warsztatach podkreślano, że w obszarze werbowania trzeba jeszcze wiele zrobić.

Pomysły z seminariów na wspólne przyszło

Uczestniczki i uczestnicy wyrazili życzenie dalszej współpracy. Poza kontynuację wymiany wiedzy, do wiadomości i opinii przedstawiono konkretne inicjatywy:

- Powinny powstać oferty dla młodych pracowników w Polsce.
- Spotkania i wymiana młodych związkowców powinna zbliżyć organizacje i wspierać uczenie się od siebie.
- Wąsk ofert polskich związków zawodowych dla młodych mogłoby po redniczeniu i pomocy przy szukaniu praktyk i szkoleń oraz pracy.
- Młodzi zawodowcy muszą nawiązać kontakty ze szkołami zawodowymi, tak by były tam bardziej znane.

REGION POSEN

THEMA: TARIFVEREINBARUNGEN

Die Situation beim Aushandeln von Tarifverträgen (collective bargaining) ist in Polen und in Deutschland sehr unterschiedlich. Während in Deutschland die meisten Beschäftigten nach regionalen und bundesweiten Tarifverträgen bezahlt werden, finden in Polen in der Regel Vereinbarungen auf betrieblicher Ebene statt. Zwar gab es von den polnischen Gewerkschaften Budowlani, Solidarnosc und ZZPR immer wieder Bestrebungen, zu überbetrieblichen Regelungen zu kommen, doch scheiterten diese Bestrebungen bislang an der mangelnden Bereitschaft der Unternehmen bzw. deren Verbände, sich in Richtung betriebsübergreifender Abschlüsse zu bewegen.

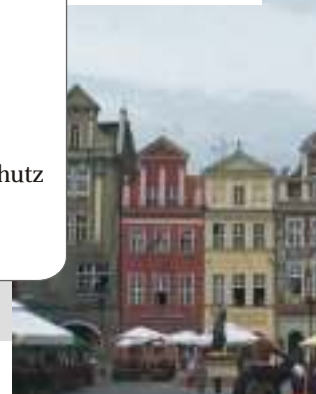
Häufig sind in den Betrieben die im Gesetzbuch der Arbeit festgelegten Mindeststandards das, was den Beschäftigten an Urlaub, Arbeitszeit usw. gewährt wird. Die Löhne werden nach einer Lohnordnung gezahlt. Allerdings behindern auch die gewerkschaftlichen Strukturen in Polen die Förderung von übergreifenden Vereinbarungen. Eine strenge Orientierung auf betriebliche Organisation und eine unzureichende Arbeitsteilung und Struktur von regionalen zu zentralen Gremien behindern die gewerkschaftliche Arbeit.

In Deutschland verläuft der Prozess in eine andere Richtung. Während in den letzten 30 Jahren in der Bauwirtschaft ein Vertrag für die gesamte Bundesrepublik galt, entwickelt sich seit Mitte der 1990er Jahre ein gegenläufiger Trend. Die deutsche Teilung ist zwar politisch überwunden, in der tariflichen Bezahlung jedoch noch nicht. So liegen die Löhne in Ostdeutschland wesentlich unter denen im Westen der Republik. In vielen Tarifen gibt es Ausnahmeklauseln, nach denen Gewerkschaften auf betrieblicher Ebene Lohnabsenkungen mit den Unternehmern aushandeln können. In der deutschen Landwirtschaft gibt es eine Empfehlung der Sozialpartner für die gesamte Bundesrepublik, die von den Regionen in rechtsverbindliche Tarifverträge umgesetzt werden.

Ein Bedarf an grenzüberschreitenden Vereinbarungen besteht besonders in den Konzernen. Viele deutsche Unternehmen der Bau- und der Baustoffindustrie sowie des Baustoffhandels haben ihr Geschäftsfeld durch den Kauf polnischer Firmen geografisch erweitert, andere haben Niederlassungen in Polen gegründet. Die Belegschaften werden gegeneinander ausgespielt. Dabei ist zu beobachten, dass die Konzerne in den Niederlassungen im Ausland viele Standards missachten. Hier wurde von polnischer Seite immer wieder eine engere Zusammenarbeit angeregt.

Ideen aus den Seminaren für eine gemeinsame Zukunft

- Weitere Seminare mit dem Schwerpunkt Kompetenzen für die Auseinandersetzung in den Verhandlungen
- Fortsetzung des Erfahrungsaustausches über Lohn- und Gehaltsentwicklung und tarifpolitische Strategien
- Einbeziehung weiterer Themen wie Arbeits- und Gesundheitsschutz
- Engere Zusammenarbeit in länderübergreifend agierenden Unternehmen

REGION POZNANIA

TEMAT: ZBIOROWE UKŁADY PRACY

Sytuacja negocjowania układów zbiorowych w Polsce i w Niemczech jest bardzo różna. W Niemczech większość zatrudnionych otrzymuje płace na podstawie ponadzakładowych (regionalnych bądź krajowych) umów zbiorowych, zaś w Polsce obowiązuje regulacja zgodnienia zakładowe. Choć polskie związki zawodowe Budowlani, Solidarność, ZZPR dążyły do ponadzakładowych regulacji, próby te spełzły na niczym ze względu na niewystarczającą wolę przedsiębiorstw bądź innych organizacji do zawarcia ponadzakładowych umów.

Co sto pracowników w zakładach mają zapewniony jedynie minimalny standard świadczeń – minimum zapisane w kodeksie pracy dotyczące urlopu, czasu pracy, itp. Płace ustalane są na podstawie regulaminu wynagrodzenia. Niewątpliwie same struktury związków zawodowych przeszkadzają we wspieraniu ponadzakładowych układów. Silna orientacja na organizację zakładów oraz niedostateczny podział pracy i struktur między regionalne i centralne gremia przeszkadzają pracy związkowej.

W Niemczech proces ten ma inny przebieg. W budownictwie przez ostatnie 30 lat obowiązywał zbiorowy układ dla całej Republiki Federalnej, jednak od połowy lat 90-tych pojawił się przeciwny trend. Podział Niemiec jest co prawda politycznie przewidywalny, ale nie dotyczy to płac taryfowych. Płace w Niemczech Wschodnich są niższe niż w Zachodnich. W wielu zbiorowych układach zapisane są klauzule, dzięki którym związki zawodowe mogą na poziomie zakładowym negocjować obniżki płac. W niemieckim rolnictwie obowiązują zalecenia partnerów dialogu społecznego dla całej Republiki Federalnej, które są uwzględniane w regionalnych zbiorowych układach pracy.

Zapotrzebowanie na ponadgraniczne zawieranie umów występuje przede wszystkim w koncernach. Wiele niemieckich przedsiębiorstw branży budowlanej, handlu materiałami budowlanymi i ich produkcji rozszerzyło swoją działalność poprzez zakup polskich przedsiębiorstw lub otwarcie w Polsce oddziałów. Załogi zakładów nastawia się przeciwko sobie. Należy przy tym zauważyć, że koncerny w swoich oddziałach zagranic zaniedbują wiele standardów. Z polskiej strony pojawiały się propozycje bliższej współpracy w tym obszarze.

Pomysły z seminariów na wspólną przyszłość

- Dalsze seminaria dotyczące przede wszystkim kompetencji negocjacyjnych.
- Kontynuowanie wymiany doświadczeń na temat rozwoju płac i strategii zbiorowych układów pracy.
- Dołączenie kolejnych tematów, np. ochrony pracy i zdrowia.
- Bliższa współpraca w przedsiębiorstwach działających na rynku międzynarodowym.

REGION SCHLESISIEN

THEMA: ORGANISATION UND REFORM DER GEWERKSCHAFTEN

Ähnlich wie die gesamte Wirtschaft einem Wandlungsprozess unterliegt, müssen sich die Gewerkschaften wandeln. Je schneller soziale und wirtschaftliche Prozesse verlaufen, desto notwendiger werden flexible und offene Gewerkschaftsorganisationen, denn: Wer sich nicht bewegt, wird bewegt.

Flexibel sein heißt, neue Wege zu gehen, in der Lage zu sein, die eigenen Strukturen verändern zu können und auf neue Anforderungen schnell zu reagieren.

Offen sein heißt, in der Lage zu sein, neue Betriebe und Branchen zu organisieren und politische Bündnisse eingehen zu können.

In Deutschland haben die Gewerkschaften damit begonnen, durch Fusionen ihre Stärke zu sichern. Strukturen wurden verändert, z.B. bei der IG BAU durch die Einführung einer zweigliedrigen Organisation, im Gegensatz zur früheren dreigliedrigen Organisation, und eine stärkere Gewichtung der Branchenarbeit durch mehr Kompetenzen der Fachgruppen.

In vielen Handlungs- und Aktionsfeldern hat sich die IG BAU mit anderen Partnern z.B. Kirchen- und Umweltgruppen oder Globalisierungsgegnern wie ATTAC zusammen geschlossen, um über gemeinsame Demonstrationen oder politische Stellungnahmen (Beispiel Ländlicher Raum) politisch Druck auszuüben.

In Polen hält der Diskussionsprozess noch an. Während in den 1990er Jahren ein genereller Anpassungsprozess an den nun herrschenden Kapitalismus stattfand, fehlt es zur Zeit in den meisten Gewerkschaften an grundlegenden Reformen, um die Gewerkschaften zu stärken. In den Seminaren wurden folgende Eckpunkte für einen Strukturwandel in den Gewerkschaften genannt:

- Stärkung der regionalen Ebene und der Landesebene
- Entwicklung einer nachhaltigen Beteiligungskultur, sowohl zwischen den Gewerkschaften als auch nach außen (zu den anderen Gewerkschaften Solidarnosc und ZZPR)
- eine bessere Verfügbarkeit von finanziellen Mitteln für (nicht nur tarif-) politische Aktivitäten (Aufbau einer Streikkasse, bessere Ausstattung an Informationsmaterialien)

Ideen aus den Seminaren für eine gemeinsame Zukunft

- Planung weiterer Treffen und Seminare zur Vertiefung der Beziehungen
- Entwicklung einer lokalen Branchenarbeit am Beispiel Beschäftigung in der Landwirtschaft und im ländlichen Raum der Grenzregion
- Organisation gemeinsamer Bildungsaktivitäten

REGION DOLNEGO ŁÓDZKIEGO

TEMAT: ORGANIZACJA I REFORMA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Podobnie jak cała gospodarka podlega procesowi przemiany, także związki zawodowe muszą się zmieniać. Im szybciej przebiegają społeczne i gospodarcze procesy, tym bardziej potrzebne są elastyczne i otwarte organizacje związkowe, ponieważ: kto się sam nie zmienia, tego inni zmienią.

Bycie elastycznym oznacza podążanie nowymi drogami, zdolność do zmiany własnych struktur i sprawnego reagowania na nowe wyzwania.

Bycie otwartym oznacza zdolność organizowania się w nowych zakładach i branżach i wstawanie w nowe sojusze polityczne.

W Niemczech związki zawodowe zaczęły utrzymywać swoją siłę poprzez fuzje. Zmieniono struktury, np. w IG BAU wprowadzono dwuczłonową strukturę w przeciwieństwie do poprzedniej trójczłonowej. Rozszerzono znaczenie pracy branżowej poprzez większe kompetencje grup fachowych.

W wielu obszarach działalności IG BAU połączyło się z innymi partnerami, np. grupami ekologicznymi i ochrony środowiska, przeciwnikami globalizacji takimi jak ATTAC, aby poprzez wspólne demonstracje i stanowiska polityczne (przykład obszarów wiejskich) razem wywierała polityczny nacisk.

W Polsce dyskusja nad tym dopiero się rozpoczyna. W latach 90tych miał miejsce proces dostosowywania się do specyficznej formy kapitalizmu. Obecnie brakuje w związku z tym związków zawodowych wzmocniających je gruntownych reform. Podczas seminariów wymieniono następujące zagadnienia niezbędnych zmian strukturalnych w związkach zawodowych:

- Wzmocnienie płaszczyzny regionalnej i krajowej.
- Rozwój trwałej kultury uczestnictwa, zarówno wewnątrz związków jak i na zewnątrz (z innymi związkami Solidarność, ZZPR).
- Lepsze rozdyponowanie środków finansowych na działania nie tylko dotyczące układów zbiorowych, ale także polityczne. (Stworzenie kasy strajkowej, lepsze wyposażenie w materiały informacyjne)

Pomysły z seminariów na wspólne przyszłość

- Planowanie kolejnych spotkań i seminariów dla pogłębienia wzajemnych kontaktów.
- Rozwój lokalnej pracy branżowej na przykładzie zatrudnienia w rolnictwie i obszarach wiejskich regionów przygranicznych.
- Organizacja wspólnych szkoleń.

LEON GRYCUK
Vorsitzender der ZZPR

Die im Rahmen des Projektes durchgeführten 11 Workshops ermöglichten den Teilnehmern, den Inhalt der in Deutschland abgeschlossenen Tarifverträge kennen zu lernen und ihr Wissen über Verhandlungen mit den Arbeitgebern zu verbessern. Die Seminare konnten bei den Teilnehmern auch das Verständnis dafür wecken, dass nutzbringende Effekte zu erzielen sind, wenn ein guter Sozialer Dialog geführt wird.

Während der Seminare wurden viele Kontakte und Freundschaften geschlossen, die nach einiger Zeit immer mehr ausgebaut wurden und bedeutenden Einfluss auf unsere grenzüberschreitende Zusammenarbeit haben werden. Die Seminare brachten auf unserer Seite viel Optimismus und den festen Glauben, dass die gegenwärtigen Schwierigkeiten in Polen vorübergehender Natur sind. Probleme sind unvermeidlich bei den strukturellen Veränderungen, doch wir werden immer mit der Unterstützung der Gewerkschaft in Deutschland und in anderen europäischen Ländern rechnen können.

Die in den Seminaren gewonnenen Erfahrungen über die Gewerkschaftstätigkeiten wurden von uns als Anregung für verschiedene Initiativen und Modelle zur Problemlösung in der ZZPR aufgenommen, so z.B.:

- die obligatorische Anwesenheit von Vertretern der ZZPR bei Senats- und Ausschusssitzungen in Sachen Landwirtschaft und betriebliche Mitarbeiter
- die Teilnahme der ZZPR bei der Organisierung des Polnischen Landwirtschaftsrats, wobei alle landwirtschaftlichen Gewerkschaften wie auch andere Interessenvertreter beteiligt sind
- die Initiative der ZZPR, beim Ministerrat eine Institution für den Sozialen Dialog in der Landwirtschaft einzurichten. Darauf hin berief der Ministerpräsident einen Konsultationsrat für die Landwirtschaft, dem auch Vertreter der ZZPR angehören.

Unsere Initiativen in diesen Gremien verbessern und verbreiten den Sozialen Dialog und ermöglichen der Gewerkschaft, unsere Vorstellungen zu den wichtigsten Problemen der landwirtschaftlichen Arbeitnehmer bei den Regierungseinrichtungen einzubringen.

Die Anregungen aus den Seminaren fördern bei Vertretern der ZZPR im Agrarsektor EFFAT, den Dialog mit GEOPA in Sachen Arbeits- und Gesundheitssicherheit zu

LEON GRZYCUK
Przewodniczący ZZPR

11 warsztatów przeprowadzonych w ramach projektu umożliwiło uczestnikom poznanie treści zawieranych w Niemczech układów zbiorowych i poszerzyło ich wiedzę na temat negocjacji z pracodawcami.

Przeprowadzone seminaria pozwoliły również zrozumieć uczestnikom, że możliwe jest osiągnięcie konkretnych efektów, jeżeli prowadzony jest dobry dialog społeczny.

Podczas seminariów nawiązanych zostało wiele kontaktów i przyjaźni, które z czasem będą się rozprzestrzeniać i będą miały znaczący wpływ na nasz ponadgraniczny współpracownik. Seminaria dodały nam optymizmu i wiary, że obecne trudności w Polsce mają tylko charakter przejściowy i są nieuniknionym elementem przemian strukturalnych i możemy liczyć na wsparcie związków zawodowych z Niemiec i innych krajów europejskich.

Do wiadzenia o pracy związkowej zdobyte podczas seminariów zostały wykorzystane w ZZPR jako inicjatywa dla kilku przedsiębiorstw i punkt wyjścia do rozwiązania problemów. Inicjatywy te to:

- obywatelska obecność przedstawicieli ZZPR w senacie i na posiedzeniach komisji w sprawach rolnictwa i pracowników przedsiębiorstw
- udział ZZPR w organizowaniu Polskiej Rady Rolnictwa, przy czym obecne są wszystkie rolnicze związki zawodowe, jak również inni zainteresowani
- ZZPR rozpoczęło inicjatywę utworzenia przy Radzie Ministrów instytucji dialogu społecznego w rolnictwie. W tym celu Przewodniczący Rady Ministrów powołał Radę Konsultacyjną do spraw Rolnictwa, w której obecni są również przedstawiciele ZZPR

Nasze inicjatywy w tych gremiach poprawiają i rozprzestrzeniają dialog społeczny i umożliwiają związkowi przedstawienie w instytucjach rządowych naszego punktu widzenia na temat najważniejszych problemów pracowników w rolnictwie.

Inspiracja z seminariów wspiera przedstawicieli ZZPR w rolniczej sekcji EFFAT w prowadzeniu dialogu z GEOPA w sprawach bezpieczeństwa w pracy i ochrony zdrowia. Wynikiem jest komisja złożona z pracodawców i przedstawicieli różnych organizacji do spraw współpracy w obszarze ochrony zdrowia i pracy.

führen. Das Ergebnis ist ein Ausschuss zwischen Arbeitgebern und verschiedenen Organisationen zur Zusammenarbeit im Bereich Arbeits- und Gesundheitsschutz.

Die organisierten Workshops haben unsere Erwartungen erfüllt. Für die Zukunft sind weitere Treffen erwünscht. Wir regen Betriebsbesuche in Deutschland und in Polen an, um die praktische Arbeit an der Basis der Gewerkschaft besser kennen zu lernen.

Das erlangte Wissen aus den Seminaren erlaubt eine Erneuerung der Tätigkeiten der Gewerkschaft mit Jugendlichen und Frauen zur Vergrößerung der Mitgliederzahl. Leider ist dies ein langwieriger Prozess und nicht immer von der Gewerkschaft allein abhängig. Aufgrund der hohen Arbeitslosigkeit (18%) und der Abneigung der Arbeitgeber gegenüber den Gewerkschaften - hier sind besonders die ausländischen Arbeitgeber zu nennen - haben Arbeitnehmer Angst, in die Gewerkschaft einzutreten und Aktivitäten zu unternehmen, da sie ihren Arbeitsplatz verlieren könnten.

Die Situation wird sich nach der Privatisierung und Rekonstruierung landwirtschaftlicher Betriebe ändern, wenn die Arbeitslosigkeit sinkt und sich die wirtschaftliche Situation des Landes bessert.

Zorganizowane warsztaty spełniły nasze oczekiwania. W przyszłości planowane są dalsze spotkania. Zachęcamy do odwiedzin zakładów w Polsce i w Niemczech w celu poznania pracy związków zawodowych w praktyce.

Wiedza uzyskana podczas seminariów umożliwiła wznowienie pracy związków z młodzieżą i kobietami w celu zwiększenia liczby członków. Niestety jest to proces długotrwały i nie zawsze zależny od związku zawodowego. Z powodu wysokiego bezrobocia (18%) i niechęci pracodawców w stosunku do związków zawodowych, dotyczy to zwłaszcza pracodawców zagranicznych, pracownicy boją się przystąpienia do związków i podejmowania działań, gdy mogą utracić miejsce pracy.

Sytuacja zmienia się po prywatyzacji i restrukturyzacji zakładów rolniczych, gdy bezrobocie obniży się, a sytuacja gospodarcza kraju ulegnie poprawie.

MARIUSZ TYS

Koordinator internationaler Angelegenheiten ZZ "Budowlani"

MARIUSZ GAŁ ZKA

Leiter des Organisationsbüros ZZ "Budowlani"

Die im Rahmen des Projekts organisierten Seminare zeigten unseren Gewerkschaftern, wie die Tätigkeit der deutschen Gewerkschaftsorganisationen in den entsprechenden Bereichen organisiert ist. Die Realitäten der Gewerkschaftsarbeit sind in Polen und in Deutschland unterschiedlich, deshalb sollten auch die im Rahmen des Projekts durchgeführten Workshops vor allem den polnischen Gewerkschaftern alternativen Wege zur Problemlösung aufzeigen. Darüber hinaus brachten diese Treffen den polnischen Gewerkschaftern, die in den Grenzregionen leben und arbeiten, die Realitäten des deutschen Arbeitsmarktes näher. Wir erwarten, dass dies konkrete Effekte in der Arbeit unserer Gewerkschaftsfunktionäre in der Grenzregionen Westpolens bringen wird, da sie täglich Kontakt mit Leuten haben, die schon Erfahrungen mit der Arbeit in Deutschland gemacht haben oder eine Beschäftigung auf dem deutschen Arbeitsmarkt planen.

Jedes Programm dieser Art dient der Stärkung und Verbesserung der Qualität des Sozialen Dialoges. Vielleicht ist es schwierig, von messbaren, unmittelbar nach dem Projektabschluss sichtbaren Effekten zu sprechen. Wir sind jedoch davon überzeugt, dass das von unseren Gewerkschaftern erworbene Wissen ihre Fähigkeiten verbessert. Darüber hinaus nehmen wir die Stärkung der Kontakte zwischen den Mitgliedern der drei polnischen Gewerkschaften, die im Projekt teilgenommen haben, als wesentlichen Aspekt wahr, der den Dialog auf nationaler Ebene stützt. Dasselbe kann man über unsere Beziehungen zu den deutschen Kollegen und im internationalen Dialog sagen.

Durch die Zusammenfassung der Informationsmaterialien entstand eine wesentliche Unterstützung unserer Gewerkschafter bei ihrer täglichen Arbeit, auf die sie in jedem Moment zurückgreifen können. Die Materialien aus diesem Projekt könnten von unserer Gewerkschaft auch in ihrer Bildungs- und Informationstätigkeit, die das ganze Land umfasst, benutzt werden.

Die Verhandlungstechniken, besonders im Bereich der Tarifregelungen, sind ein Thema, das sich für ein separates, großes Schulungsprojekt eignet. Aus gewerkschaftlicher Sicht ist diese Schulungsart in Polen sehr nötig. Eine sehr gute

MARIUSZ TYS

Koordynator Spraw Międzynarodowych ZZ "Budowlani"

MARIUSZ GAŁĘZKA

Kierownik Biura Organizacyjnego ZZ "Budowlani"

Mariusz Tys

Seminaria zorganizowane w ramach projektu pokazały naszym związkom, jak w poszczególnych dziedzinach zorganizowana jest działalność niemieckich organizacji związkowych. Realia działalności związkowej w Polsce i w Niemczech są różne, dlatego te przeprowadzone w ramach projektu warsztaty powinny przede wszystkim pokazać polskim związkom alternatywne drogi rozwiązywania różnych problemów. Poza tym, spotkania te, przybliżyły polskim związkom, pracującym i mieszkającym w regionach przygranicznych, realia niemieckiego rynku pracy. Oczekujemy, że przyniesie to konkretne efekty w pracy naszych funkcjonariuszy związkowych na przygranicznych terenach Polski zachodniej, którzy codziennie spotykają się z ludźmi, mającymi do wyjazdu do pracy w Niemczech lub planującymi zatrudnienie na niemieckim rynku pracy.

Każdy program tego typu służy wzmocnieniu i poprawieniu jakości dialogu społecznego. Można trudno mówić o mierzalnych, widocznych bezpośrednio po zakończeniu projektu efektach, jednak jesteśmy przekonani, że wiedza uzyskana przez naszych związkowców podniosła ich umiejętności. Dodatkowo postrzegamy wzmocnienie międzynarodowych kontaktów między członkami trzech polskich związków zawodowych, biorących udział w projekcie, jako istotny czynnik wzmacniający dialog na płaszczyźnie krajowej. To samo można powiedzieć o naszych stosunkach z niemieckimi kolegami i międzynarodowym dialogu.

Poprzez podsumowanie w materiałach informacyjnych, do których można odwoływać się w dowolnym momencie, możliwe jest istotne wsparcie naszych związkowców w ich codziennej pracy. Materiały z tego projektu mogą również zostać wykorzystane przez naszych związkowców w ich działalności szkoleniowej i informacyjnej, która obejmuje teren całego kraju.

Techniki negocjacji, szczególnie w obszarze układów zbiorowych, są tematem, który można wykorzystać jako oddzielny, duży projekt szkoleniowy. Ze związkowego punktu widzenia tego typu szkolenia są w Polsce bardzo potrzebne. Bardzo dobrym rozszerzeniem byłyby warsztaty porównawcze, które przedstawiłyby praktyczny przebieg negocjacji układów zbiorowych w krajach, w których system układów zbiorowych pracy jest dobrze rozwinięty, np.: w Niemczech.

Ergänzung wären Vergleichs-Workshops, die den praktischen Verlauf der Tarifverhandlungen in den Ländern, wo das Tarifverhandlungssystem gut entwickelt ist, z.B. in Deutschland, darstellen würden.

Die im Rahmen des Projekts organisierten Seminare waren eine Gelegenheit, neue Kontakte zu knüpfen und die schon vorhandenen Kontakte zwischen den drei polnischen Gewerkschaftsorganisationen und deutschen Kollegen weiter zu entwickeln. ZZ "Budowlani" fördert die Entwicklung der Zusammenarbeit auf der regionalen Ebene zwischen eigenen und ausländischen Organisationen.

Wenn es um die unmittelbaren Effekte des Projekts im Bereich neuer Kommunikationsformen geht, sind keine neuen Strukturen entstanden. Unserer Meinung nach können jedoch durch die Gewerkschafter beider Länder das erlangte Wissen und die Informationen über die Situation in Polen und in Deutschland in der Zukunft die Bildung solcher Strukturen erleichtern.

Die aufgenommenen Kontakte - sowohl auf der zentralen als auch auf der regionalen und lokalen Ebene - werden bei der Durchführung neuer deutsch-polnischer Projekte genutzt. Was die Jugendarbeit betrifft, zeigte das vorletzte Seminar in Posen einerseits, wie viel man in diesem Schlüsselbereich für jede Organisation tun kann, andererseits veranschaulichte es, wie viel auf diesem Gebiet in Polen noch zu tun ist.

Die Basis guter zwischengewerkschaftlicher Kontakte ist die Zusammenarbeit, die sich auf das Partnerschaftsprinzip stützt. Das betrifft sowohl die Zusammenarbeit innerhalb Polens, als auch die internationalen Beziehungen. Die Zeit des gemeinsamen Kennenlernens haben wir längst hinter uns. Wir sprechen uns für die Entwicklung von normalen, auf die täglichen Kontakte zwischen unseren Gewerkschaften gestützte Zusammenarbeit aus. Als einen Bestandteil dieser Zusammenarbeit sehen wir die Unterstützung durch die stärkeren und wohlhabenderen Gewerkschaftspartner aus den westeuropäischen Ländern, die auf die Gewerkschaftsorganisationen Mittel- und Osteuropas gerichtet ist. Ein Beispiel solcher Unterstützung war das über zwei Jahre durchgeführte Projekt "Grenzüberschreitende Tarifregelungen ... ". Diese Zusammenarbeit dient der Stärkung der Gewerkschaftsstrukturen in Polen, und gleichzeitig schafft es eine bessere Qualität der gewerkschaftlichen Zusammenarbeit auf der grenzüberschreitenden Ebene.

Seminaria zorganizowane w ramach projektu umożliwiły zawieranie nowych kontaktów i rozwój już istniejących między trzema polskimi związkami i niemieckimi kolegami. ZZ „Budowlani” wspiera rozwój współpracy na poziomie regionalnym między własnymi i zagranicznymi organizacjami.

Jeżeli chodzi o bezpośrednie efekty projektu w kwestii nowych form komunikacji, nie powstały żadne nowe struktury. Naszym zdaniem jednak, wiedza i informacje uzyskane przez związkowców obu krajów na temat sytuacji w Polsce i w Niemczech mogą ułatwić budowę takich struktur w przyszłości.

Nawiązane kontakty będą wykorzystywane zarówno na centralnej, jak też na regionalnej i lokalnej płaszczyźnie przy przeprowadzaniu nowych, ponadgranicznych projektów polsko-niemieckich. Co dotyczy pracy z młodzieżą: przedostatnie seminarium w Poznaniu, z jednej strony pokazało ile może zostać zrobione w tym, kluczowym dla każdej organizacji, obszarze, z drugiej strony natomiast wiadomo jak wiele jest jeszcze do zrobienia w tej dziedzinie w Polsce.

Podstawą dobrych kontaktów między związkami jest współpraca, która opiera się na zasadzie partnerstwa. Dotyczy to zarówno współpracy na terenie Polski, jak również stosunków ponadnarodowych. Okres wzajemnego poznawania się mamy już dawno za sobą. Popieramy rozwój normalnej współpracy, opartej na codziennych kontaktach między naszymi związkami. Jako czynniki składowe tej współpracy postrzegamy wsparcie ze strony silniejszych i słabszych partnerów związkowych z krajów zachodnioeuropejskich dla organizacji związkowych z Europy środkowej i Wschodniej. Przykładem takiego wsparcia był przeprowadzony w ciągu 2 lat projekt „Ponadregionalne regulacje układów zbiorowych...”. Współpraca ta służy wzmocnieniu struktur związkowych w Polsce i równocześnie nie tworzy nowych jako współpracy związkowej ponad granicami.

ZBIGNIEW MAJCHRZAK

Vorsitzender Solidarno , Sekretariat Bau - Holz

Die Seminare haben den Wissenshorizont über die Situation der Arbeitnehmer und Gewerkschafter in unseren beiden Ländern erweitert. Wir diskutieren sehr ernsthaft das Problem der Jugendarbeit. Wir müssen in unserem Land die Jugendlichen auf die Seite der gewerkschaftlichen Strömung ziehen. In jedem Fall sollen wir die Arbeit entsprechend der Diskussion in Posen fortführen. Unsere Gewerkschaft entwickelt Initiativen im Bereich der Werbung neuer Mitglieder. Ich bin überzeugt, dass der gegenseitige Meinungs Austausch während der Seminare das Bewusstsein geschärft und den riesigen Bedarf in diesem Bereich geweckt hat. Die Modernisierung der Gewerkschaften soll zu einer noch engeren Zusammenarbeit führen.

Wir fordern besonders von der polnische Regierung und den Arbeitgeberorganisationen, die Bedeutung des Sozial Dialoges auf das Niveau, das er in Deutschland und in anderen führenden EU-Ländern einnimmt, zu heben. Leider ist dies ein sehr langfristiger Prozess.

Die Inhalte der Workshops waren interessant für die Teilnehmer. Den Beweis liefert die Tatsache, dass das Interesse an Workshops gleichzeitig mit der Fortsetzung des Projekts zugenommen hat. Durch die intensiven Diskussionen und kontrovers gestellte Fragen wurden Wege aufgezeigt, wie man gemeinsame Schlussfolgerungen erzielen kann. Das sind wichtige Elemente der Verhandlungskompetenz.

Verbessert wurde durch die Seminare die Zusammenarbeit zwischen allen Gewerkschaften, weil wir uns in verschiedenen Regionen getroffen und dort intensiv gearbeitet haben. Im Fall NSZZ Solidarno wurde die Tätigkeit der regionalen Strukturen, vor allem im westlichen Polen, entwickelt.

Für die Zukunft wäre es gut, ein gemeinsames Projekt von zwei Nachbarländern zu initiieren, und auf diese Weise EU-Mittel zu akquirieren. Meiner Meinung nach wäre eine solche Initiative sehr wertvoll.

Sehr gute Beispiele, die in jeder Gewerkschaft bestehen, sollten verbreitet werden. Wir sollten unsere gemeinsamen Wurzeln in den Vordergrund stellen, vor die Regierungen und Arbeitgeberorganisationen, um so eine Verbesserung der Lohn- und Sozialstandards zu erreichen und der Verletzung der Arbeitnehmer- und Gewerkschafterrechte entgegen zu wirken.

ZBIGNIEW MAJCHRZAK

Solidarność Sekretariat Budownictwa i Przemysłu Drzewnego

Zbigniew Majchrzak

Seminaria poszerzyły horyzont wiedzy na temat sytuacji pracowników i związków w obu naszych krajach. Dyskutujemy bardzo poważnie problem pracy z młodzieżą. Musimy w naszym kraju przeciwnie młodych na stronach ruchu związkowego. Podkreślamy, że powinniśmy kontynuować pracę zgodnie z dyskusją prowadzoną w Poznaniu. Nasze związki rozwijają inicjatywy w dziedzinie pozyskiwania nowych członków. Jestem przekonany, że wzajemna wymiana poglądów podczas seminariów wystrzeliła wiadomości i rozbudziła do zapotrzebowania w tym zakresie. Modernizacja związków powinna prowadzić do dalszego zacieśnienia współpracy.

Ważnym elementem od polskiego rzędu i organizacji pracodawców podniesienia znaczenia dialogu społecznego do poziomu, który zajmuje on w Niemczech i innych wiodących krajach UE. Niestety jest to proces bardzo długotrwały.

Treść warsztatów była bardzo interesująca dla uczestników. Dowodem może być wzrost zainteresowania warsztatami w miarę kontynuowania projektu. Poprzez intensywne dyskusje i kontrowersyjnie stawiane pytania, pokazane zostały sposoby wypracowywania wspólnych wniosków. Są to istotne elementy umiejętności negocjacji.

Poprzez seminaria poprawiona została także współpraca między wszystkimi związkami, ponieważ spotykali się w różnych regionach i tam intensywnie pracowali. W przypadku NSZZ Solidarność rozwinięta została zwłaszcza działalność w zachodniej Polsce.

Na przyszłość dobrze byłoby zainicjować wspólny projekt dwóch siedmiu krajów i w ten sposób wykorzystać środki UE. Moim zdaniem taka inicjatywa byłaby bardzo wartościowa.

Bardzo dobre przykłady, które istnieją w naszym związku powinny być rozpowszechniane. Przed rządami i organizacjami pracodawców na pierwszym miejscu powinniśmy stawiać nasze wspólne korzenie, aby w ten sposób osiągnąć poprawę warunków płacowych i socjalnych oraz przeciwdziałać naruszaniu praw pracowników i związków.

HANS-JOACHIM WILMS

Stellvertretender Bundesvorsitzender der IG BAU

Die Löhne in der Landwirtschaft und der Bauwirtschaft Deutschlands stehen unter Druck. Die grenzüberschreitende Wanderung von Arbeitskräften nimmt zu. Die Menschen in den „alten“ europäischen Ländern verweigern sich zunehmend der europäischen Idee. Für diese und weitere Probleme müssen Lösungen gefunden werden, und die Gewerkschaften wollen ihren Beitrag dazu leisten. Projekte wie die im Rahmen des Sozialen Dialoges und die vom Bundesministerium geförderten sind ein wichtiger Teil dieses Beitrages. Für die finanzielle Unterstützung durch das Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit danken wir auf diesem Wege, ebenso danken wir den zahlreichen Unterstützern und Teilnehmern der Maßnahmen.

Unser Projekt hat auf vielen Ebenen zur Verbesserung der Beziehungen zwischen den polnischen und deutschen Partnern beigetragen. Die bereits seit langem bestehenden Beziehungen erfuhren eine neue Dimension. Nicht mehr die zentralen Vorstände trafen sich, sondern insgesamt über 100 Kolleginnen und Kollegen aus den Betrieben und aus den verschiedenen Gewerkschaften, um gemeinsam zu lernen und Neues zu diskutieren und auf den Weg zu bringen.

Dies hat zur Sensibilisierung für den Sozialen Dialog beigetragen. Aus unterschiedlichen Erfahrungen haben wir gemeinsam gelernt. Der Soziale Dialog ist keine abstrakte Größe, sondern muss auf allen Ebenen praktiziert werden. So ist dieser Ansatz, nicht nur auf zentraler Ebene, sondern auch in den Regionen und Betrieben Workshops durchzuführen, zu verstehen.

Wir haben einen tieferen Einblick in die Abläufe und Denkweisen der polnischen Kollegen gewonnen. Wichtig waren auch die Kontakte zahlreicher politischer Sekretäre der IG BAU, die in den unterschiedlichsten deutschen Regionen tätig sind. Durch die Kontakte mit den polnischen Kollegen sind uns die Probleme der polnischen Gewerkschaften und die Situation in Polen insgesamt näher gebracht worden. Künftig müssen unsere Kollegen auf den Baustellen mehr mit ausländischen Kolleginnen und Kollegen arbeiten. Das nötige Verständnis für die anderen kann in solchen Workshops verbessert werden.

Bemerkenswert ist, dass ein so umfangreiches Projekt ohne größere organisatorische Probleme abgelaufen ist. Das zeigt, wie eng die deutsch-polnischen Gewerkschaftskooperationen sind. Gleichzeitig haben wir in den Workshops eine

HANS-JOACHIM WILMS
Przedstawiciel Zarządu Krajowego IG BAU

Pensje w rolnictwie i budownictwie znajdują się w Niemczech pod presją. Migracja siły roboczej przez granicę nasila się. Mieszkańcy „starej Europy” coraz bardziej zniechęcają się do idei europejskich. Dla tych i innych problemów należy znaleźć rozwiązania. Związki zawodowe chcą w tym swój udział. Projekty, zwłaszcza te w ramach dialogu społecznego i finansowo wspierane przez ministerstwo, są istotną częścią tego udziału. W tym miejscu dziękujemy Niemieckiemu Ministerstwu Gospodarki i Pracy za finansowe wsparcie. Również licznym wspierającym i biorącym udział w naszych działaniach.

Projekt nasz na wielu płaszczyznach przyczynił się do poprawy stosunków między polskimi i niemieckimi partnerami. Istniejące już od dawna kontakty nabrały w ten sposób nowego wymiaru. Już nie centralne zarządy, tylko w sumie 100 kolegi i koleżanki z zakładów i z różnych związków, spotykają się, aby wspólnie uczyć się i dyskutować nowe pomysły i wcielić je w życie.

Nastąpiło uwarunkowanie na dialog społeczny i wspólne poznanie różnych doświadczeń. Dialog społeczny nie jest pojęciem abstrakcyjnym, powinien być prowadzony na wszystkich płaszczyznach. Wyzwanie to powinno być zrozumiane właściwie w ten sposób: warsztaty powinny być prowadzone nie tylko na poziomie centralnym, ale także w regionach i zakładach pracy.

Uzyskaliśmy głębsze zrozumienie działania i sposobu myślenia polskich kolegów. Istotne było również nawiązanie kontaktów przez licznych politycznych sekretarzy IG BAU, którzy działają w różnych regionach Niemiec. Kontakty z polskimi kolegami przybliżyły nam problemy polskich związków zawodowych i ich sytuacji w Polsce. W przyszłości nasi koledzy na budowach powinni więcej pracować z obcokrajowcami. Zrozumienie dla innych może zostać poprawione dzięki takim warsztatom.

Godnym uwagi jest, że tak obszerny projekt przebiegał bez żadnych większych problemów organizacyjnych. To pokazuje jak ciska jest współpraca między polskimi i niemieckimi związkami zawodowymi. Równocześnie nie do wiadczyliśmy podczas warsztatów niejednokrotnie bardzo krytycznych i otwartych, często tak wiele kontrowersyjnych dyskusji. Fakt ten również świadczy o znaczących kontaktach.

sehr kritische und offene, häufig auch kontroverse Auseinandersetzung erleben können. Auch das ist ein Zeichen engerer Verbindungen.

Auch unseren polnischen Kolleginnen und Kollegen wurden andere Sichtweisen auf die Gewerkschaftsarbeit vermittelt. Wir hoffen, dass sich dies auch in der Arbeit niederschlägt. Der Wunsch nach weiteren gemeinsamen Aktivitäten wurde nach jedem Workshop geäußert.

Angesichts des zusammenwachsenden Europas wird die grenzüberschreitende Kooperation immer notwendiger. Das können die Gewerkschaften allein nicht leisten. Hier muss weiter durch eine öffentliche Finanzierung Unterstützung gegeben werden.

Przekazali my naszym polskim kolegom i koleżankom inny punkt widzenia na pracę związków. Mamy nadzieję, że znajdzie to również odzwierciedlenie w pracy. Wyczerpanie dalszych wspólnych działań było wyrażone po każdym warsztacie.

W obliczu rozrastającej się Europy współpraca ponad granicami będzie się stawała coraz ważniejsza. Związki zawodowe samotnie nie mają na tyle działalności wystarczającej środków. Konieczne jest dalsze wsparcie poprzez publiczne dofinansowanie.

Intentionen des Projektes

Die Angleichung der Lebensverhältnisse in Europa wird noch einige Zeit dauern. Dennoch muss dieser Prozess zur Wahrung des sozialen Friedens mit aller Kraft weiter vorangetrieben werden. Die Vereinbarung von gleichwertigen Tarifen und von vergleichbaren Sozialen Standards sind dafür eine Grundvoraussetzung. Besonders schwierig ist dies in Regionen mit derart großen Unterschieden wie an der deutsch-polnischen Grenze.

Selbst in europäischen Regionen mit weniger großen Lohnunterschieden gibt es in der Bau- und Landwirtschaft derartige Vereinbarungen noch nicht. Über den Diskussionsprozess der Notwendigkeit von europäischen Tarifverträgen ist man auch dort bis heute nicht hinaus gekommen.

Nach der politischen Öffnung der mitteleuropäischen Länder wurde mit diesen Ländern der Informationsaustausch intensiviert. Nunmehr muss eine gemeinsame, kontinuierliche Arbeit zwischen den Gewerkschaften angestrebt werden. Somit liegt der derzeitige Wert von grenzüberschreitenden Projekten in erster Linie darin, gemeinsame Arbeitszusammenhänge zu bilden.

In Polen sind viele Vorhaben an der unübersichtlichen Gewerkschaftssituation gescheitert. Nach Erhebungen der Friedrich-Ebert-Stiftung gibt es dort 23.000 Gewerkschaften mit eigener Rechtsfähigkeit und über 300 überbetriebliche Organisationen. Der bisher gefundene Rekord liegt bei 17 Gewerkschaften in einem Betrieb mit 210 Mitarbeitern.

Im Verlauf des Projektes „Grenzüberschreitende Tarifregelungen ...“ haben an den 11 Workshops über 100 Gewerkschafterinnen und Gewerkschafter der vier Partner teilgenommen. Die vereinbarten Inhalte wurden in den Workshops umgesetzt. Den intensiven Diskussionen nach zu urteilen, trafen die Inhalte auch die Bedürfnisse der Teilnehmer. Unproblematisch war auch die Zusammensetzung der Seminare mit den Vertretern der verschiedenen Branchen wie Landwirtschaft, Bauwesen und Wohnungswirtschaft. Und trotz der unterschiedlich politisch ausgerichteten Gewerkschaften fand eine konstruktive Arbeit statt.

Die Wirkung des Projektes soll an drei Kriterien gemessen werden:

- Entwicklung der Kooperation

Angesichts der vielfältigen Gewerkschaftslandschaft ist die Stärkung der Kooperationsfähigkeit ein wesentlicher Faktor gewerkschaftlicher Arbeit. Im Rahmen des Projektes gab es folgende Bezugsbenen:

Branchenübergreifende Kooperationen in den Branchen Agrarwirtschaft und Bauwesen

Betriebsübergreifende Kooperationen: gemeinsame Aktivitäten auf lokaler/regionaler Ebene

Kooperation zwischen den Gewerkschaften: Beteiligung von vier Partnern

Grenzüberschreitende Kooperation zwischen Deutschen und Polen.

Intencje projektu

Wyrównanie warunków życiowych w Europie będzie trwało jeszcze przez pewien czas. Proces wyrównywania musi jednak być z całą mocą popychany naprzód w celu utrzymania społecznego spokoju. Uzgodnienie równowag społecznych poziomów wynagrodzeń i standardów socjalnych jest tutaj warunkiem podstawowym. Jest to szczególnie istotne w regionach z tak dużymi różnicami jak przy polsko-niemieckiej granicy.

Nawet w regionach z mniejszymi różnicami płacowymi brak jest w rolnictwie i budownictwie tego typu uzgodnień. Takie tam do dziś nie posunięto się dalej niż do dyskusji nad istotnymi europejskimi układami zbiorowymi.

Po politycznym utworzeniu się krajów środkowoeuropejskich, zintensyfikowano wymiany informacji z tymi krajami. Tym bardziej powinniśmy miłośnikami do współpracy i do wspólnej, ciężkiej pracy. Dlatego te dotychczasowe wartości ponadgranicznych projektów w pierwszym rzędzie polega na budowaniu wzajemnych powiązań dla przyszłej współpracy.

W Polsce wiele z przedsięwzięć nie powiodło się z powodu nieprzejrzystej sytuacji związków zawodowych. Według szacunków Fundacji Fryderyka Eberta istnieje tam 23.000 związków zawodowych z odrębną osobowością prawną i ponad 300 organizacji ponadzakładowych. Odnaleziony do tego momentu rekord wynosi 17 związków zawodowych w zakładzie z 210 pracownikami.

Podczas projektu „Ponadregionalne regulacje układów zbiorowych...” w 11 warsztatach wzięło udział ponad 100 związkowców reprezentujących czterech zaangażowanych partnerów. Podczas warsztatów były opracowywane uzgodnione treści. Oceniając według intensywności dyskusji, odpowiadały one na potrzeby uczestników. Bezproblemowe było również zestawienie seminariów z reprezentantów różnych branż, takich jak rolnictwo, budownictwo, gospodarka mieszkaniowa. Konstruktyną pracą miała miejsce nawet mimo różnego ukierunkowania politycznego związków.

Oddziaływanie projektu powinno być mierzone według trzech kryteriów:

- Rozwój współpracy

W obliczu zróżnicowanego obrazu związków zawodowych, istotnym czynnikiem pracy związkowej jest wzmocnienie umiejętności współpracy. W ramach projektu było to możliwe w następujących płaszczyznach:

- Kooperacja obejmująca całe branże: w branży rolniczej i budownictwie
- Kooperacja obejmująca zakłady pracy: wspólne działania na płaszczyźnie lokalnej/regionalnej
- Kooperacja między związkami: udział czterech partnerów
- Kooperacja ponad granicami między Niemcami a Polską

- **Stärkung der Handlungsfähigkeit**

Die Gewerkschaften wollen enger auf betrieblicher und auf lokaler Ebene zusammen arbeiten. Für die deutsche Seite ist der Aufbau von Kontakten in den Regionen bedeutsam, da Informationen über Betriebe und Kenntnisse über Betriebsverflechtungen immer wichtiger werden. Über die Workshops wurden hierzu neue Ansprechpartner gefunden.

Weitere Partner müssen in das Beziehungsgeflecht eingebunden werden, wie z.B. der DGB und die Gewerkschaft Nahrung und Genuss (NGG). Auch sie können durch Bereitstellung von Information und Kontakten vom Netzwerk profitieren.

- **Organisationsfähigkeit und Reformfähigkeit**

Die polnischen Gewerkschaften müssen ähnlich wie in Deutschland den „Turn around“ schaffen. Das heißt, der Mitgliederschwund muss in Mitgliederzuwächse gewandelt werden. Inwieweit hier gemeinsame Ansätze praktiziert werden können und aus gemeinsamen Diskussionen neue Aktivitäten zur Mitgliederwerbung hervorgehen können, bleibt der Zukunft überlassen. Mit dem Projekt wurden erste Erfahrungen ausgetauscht und Ideen vermittelt.

Die polnischen Gewerkschaften (insbesondere Solidarno) wollen ihre Werbeaktivitäten zur Gewinnung neuer Mitglieder verstärken. Hier gibt es Ansatzpunkte für weitere gemeinsame Aktionen aller Partner.

Die von der IG BAU vorgestellten Möglichkeiten in der gewerkschaftlichen Jugendarbeit haben den polnischen Gewerkschaften zahlreiche Anregungen gegeben.

Nachhaltigkeit des Projektes

In der Nordregion ist der Vorschlag aus den Seminaren aufgegriffen worden, Bildung und Beschäftigung von Jugendlichen grenzüberschreitend zu forcieren. Vorschläge für weitere Zusammenarbeit sind vorgelegt worden.

In der mittleren Region sollen Jugendkontakte ausgebaut werden. Konkrete Absprachen für einen Jugendaustausch liegen vor.

In der südlichen Region wurden weitere Treffen vereinbart, erste Maßnahmen sind in der Umsetzungsphase. Im Bereich Arbeits- und Gesundheitsschutz finden demnächst Betriebsbesichtigungen in Polen statt.

Auch Senioren aus Sachsen wollen Kontakte zu Senioren in Polen aufbauen.

Zur Entwicklung der Zusammenarbeit auf internationaler Ebene unterhalb der zentralen Vorstände braucht es einen langen Atem. So kann hier nur Klaus Franz, der Eurobetriebsrat von General Motors (OPEL), zitiert werden, der aus langjähriger Erfahrung sagt, „dass es bis zu acht Jahre mit persönlicher Vertrauensbildung und interkultureller Arbeit dauern kann, bis ein Euro-Betriebsrat rund läuft“.

- Wzmocnienie umiejętności negocjacyjnych

Związki zawodowe chcą zacieśnić współpracę na poziomie zakładowym i lokalnym. Dla strony niemieckiej istotny jest rozwój kontaktów w regionach, informacje o zakładach i wiedza na temat ich powiązań stały się coraz ważniejsze. Dzięki warsztatom poznaliśmy nowych partnerów do rozmów.

Kolejni partnerzy powinni zostać wliczeni w sieć powiązań, jak np.: DGB i NGG (związek zawodowy dla branży spożywczej i gastronomii), również oni mogą skorzystać z dostępu do informacji i kontaktów.

- Zdolność do organizacji i reformy.

Polskie związki muszą podobnie jak w Niemczech dokonać „przewrotu”. Oznacza to odwrócenie procesu utraty członków w ich przyrost. Przyszłość pokaże jak daleko mogły zostać podjęte wspólne działania i czy z wspólnych dyskusji mogły wynikać nowe pomysły na pozyskiwanie członków. W projekcie dokonano wymiany pierwszych doświadczeń i przekazania idei.

Polskie związki zawodowe (zwłaszcza Solidarność) chcą zintensyfikować akcję pozyskiwania nowych członków. Jest to punkt wyjścia do dalszej wspólnej pracy wszystkich partnerów.

Przedstawione przez IG BAU możliwościowi związkowej pracy z młodzieżą, zainspirowały polskie związki zawodowe.

Kontynuacja projektu

W regionie północnym pojawiła się propozycja działania ponad granicami na rzecz ponadgranicznego kształcenia i zatrudniania młodych ludzi. Przedłożone zostały propozycje dalszej współpracy.

W regionie środkowym powinny zostać rozbudowane kontakty młodzieżowe, planowane są konkretne rozmowy na temat wymiany młodzieży.

W regionach południowych uzgodnione zostały dalsze spotkania. Pierwsze działania są w fazie realizacji. W dziedzinie ochrony zdrowia i pracy, w następnym kolejno odbędą się wizyty w zakładach pracy.

Również seniorzy z Saksonii chcą rozbudować kontakty z seniorami z Polski.

Rozwój współpracy na płaszczyźnie międzynarodowej poza centralnymi zarządami będzie długotrwały. W tym miejscu można tylko zacytować członka europejskiej rady zakładowej koncernu OPEL Franza, który powiedział: „to może trwać nawet do ośmiu lat budowania zaufania i intelektualnej pracy do czasu, a europejska rada zakładowa będzie działać sprawnie”.

Nähere Informationen zum Projekt
“Grenzüberschreitende Tarifregelungen ...”
gibt es im Internet unter:

www.peco-ev.de

Weitere Informationen über Materialien, die
im Projekt behandelt worden sind:

Informationen zum Thema

- Soziale Standards und Zertifizierungen, die
Ergebnisse einer deutsch-polnisch-tschechischen
Zusammenarbeit, und
- Informationen für Saisonarbeitskräfte in
Deutschland

gibt es unter:

www.soziale-standards.info

Die Industriegewerkschaft Bauen -
Agrar - Umwelt informiert unter:

www.igbau.de

Informationen über Arbeits- und
Gesundheitsschutz, auch in polnischer
Sprache, bei der Landwirtschaftlichen
Berufsgenossenschaft unter:

www.lsv.de

Deutscher Gewerkschaftsbund, DGB:

www.dgb.de/themen/europa

Bli sze informacje na temat projektu znajduj si na stronie internetowej:

www.peco-ev.de

Dalsze informacje na temat materiałów wykorzystanych w projekcie

Informacje na temat

- standardy socjalne i certyfikaty, wyniki niemiecko-polsko-czeskiej współpracy
- Informacje dla pracowników sezonowych w Niemczech

znajduj si pod:

www.soziale-standards.info

IG BAU (Zwi zek Zawodowy Budownictwo Rolnictwo Ochrona rodowiska) informuje:

www.igbau.de

Informacje na temat ochrony zdrowia i pracy, równie w j zyku polskim, znajduj si na stornie Rolniczej Spółdzielni (Landwirtschaftliche Berufsgenossenschaft):

www.lsv.de

Niemiecka Federacja Zwi zków Zawodowych (Deutscher Gewerkschaftsbund, DGB):

www.dgb.de/themen/europa

Herausgeber:

PECO - Institut e.V.
Thomas Hentschel
Ingeborg Bieler
Karolina Andrzejewska
Joanna Lyniewska
Christian Koch
Peter Kern

Redaktionelle Bearbeitung und Layout:
Martin Boehm

Berlin/Warschau 2005

PECO-Institut e.V.
Luisenstrasse 38
10117 Berlin

Industriegewerkschaft
Bauen - Agrar - Umwelt
Bundesvorstand
Luisenstrasse 38
10117 Berlin

Wydawca:

PECO - Institut e.V.
Thomas Hentschel
Ingeborg Bieler
Karolina Andrzejewska
Joanna Lyniewska
Christian Koch
Peter Kern

Redakcja i układ graficzny:
Martin Boehm

Berlin, Warszawa 2005

PECO-Institut e.V.
Luisenstrasse 38
10117 Berlin

Industriegewerkschaft
Bauen - Agrar - Umwelt
Bundesvorstand
Luisenstrasse 38
10117 Berlin

